

सामाजिक अध्ययन तथा मानव मूल्य शिक्षा कक्षा ८

पाठ्यवस्तु विभाजन २०८२

एकाइ	पाठ	अनुमानित पाठ्यघण्टी	अध्यापन गराउनु पर्ने
एकाइ एक : हामी र हाम्रो समाज	पाठ १ : विकास र नेपाल	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : विकासका पूर्वाधार	३	
	पाठ ३ : सङ्घीय राज्यको अवधारणा	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : स्थानीय, प्रादेशिक र सङ्घीय सरकार	३	
	पाठ ५ : मेरो प्रदेश पुनरावलोकन	३	दोस्रो त्रैमासिक प्रि-बी.एल.ई.
एकाइ दुई : हाम्रो मानव मूल्य मान्यता	पाठ १ : हाम्रा आदर्श व्यवहार	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : नेपालमा प्रचलित सामाजिक परम्परा र प्रचलन	३	
	पाठ ३ : नेपालमा जातिगत परम्परा र संस्कार	३	
	पाठ ४ : हाम्रा धार्मिक एवम सांस्कृतिक क्रियाकलाप	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ५ : विविधतामा एकता	२	
	पाठ ६ : नेपालमा सामाजिक सद्भाव, सहिष्णुता र एकता	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ७ : नेपालका राष्ट्रिय सम्पदाहरू	३	
	पाठ ८ : अन्तर्राष्ट्रिय व्यक्तित्वहरू	२	
एकाइ तीन : नागरिक चेतना, कर्तव्य र अधिकार	पाठ १ : संविधानको परिचय	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : सङ्घीय संसद्	४	
	पाठ ३ : सङ्घीय सरकार	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : न्यायपालिका	३	
	पाठ ५ : समावेशीकरण	४	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ६ : लोकतान्त्रिक गणतन्त्र	३	
एकाइ चार : सामाजिक समस्या र विकृतिहरू	पाठ ७ : सुशासन	३	प्रि-बी.एल.ई.
	पाठ १ : सामाजिक विकृति अन्त्य गरौं	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : सामाजिक समस्या	२	
	पाठ ३ : सामाजिक विकृति र समस्या समाधानका उपाय	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : सामाजिक समस्या र अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घसंस्थाको भूमिका	३	दोस्रो त्रैमासिक
एकाइ पाँच : हाम्रो विगत	पाठ ५ : द्वन्द्व व्यवस्थापन पुनरावलोकन	२	प्रि-बी.एल.ई.
	पाठ १ : नेपाल शब्दको अर्थ र उत्पत्ति	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : प्राचीन नेपाल : आर्थिक र सामाजिक अवस्था	३	
	पाठ ३ : काठमाडौं उपत्यकाको सभ्यता	३	
	पाठ ४ : हाम्रा वीर सहिद	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ५ : लोकतान्त्रिक गणतन्त्र र यसका उपलब्धिहरू	३	
	पाठ ६ : ग्रीस र रोमको सभ्यता	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ७ : सिन्धु उपत्यकाको सभ्यता	२	
एकाइ छ : हाम्रो आर्थिक क्रियाकलाप	पाठ ८ : पुनर्जागरण र यसको प्रभाव पुनरावलोकन	३	प्रि-बी.एल.ई.
	पाठ १ : मौद्रिक कारोबार	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : नेपालका वित्तीय संस्थाहरू	२	
	पाठ ३ : नेपालमा पर्यटन	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : वैदेशिक व्यापार	३	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ५ : वैदेशिक रोजगारी	३	

	पुनरावलोकन		प्रि-बी.एल.ई.
एकाइ सात : हाम्रो पृथ्वी	पाठ १ : पृथ्वीको दैनिक र वार्षिक गति	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : मौसम र हावापानी	३	
	पाठ ७ : नक्सा तथा प्रयोगात्मक कार्य	४	
	पाठ ३ : जलवायु परिवर्तन	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : नेपालका छिमेकी देशहरू	३	
	पाठ ५ : सार्क राष्ट्रहरू र नेपाल	५	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ६ : विपत व्यवस्थापन	३	प्रि-बी.एल.ई.
एकाइ आठ : जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन	पाठ १ : जनसङ्ख्या परिवर्तनका निर्धारक तत्वहरू	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : नेपालको जनसङ्ख्या	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ३ : नेपालको जनसङ्ख्याको वितरण र जनघनत्व	३	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ४ : नेपालमा बसाइँसराइ	२	प्रि-बी.एल.ई.
एकाइ नौ : अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, समसामयिक घटना र सूचना प्रविधि	पाठ १ : कूटनीतिक नियोग	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : विमस्टेक र नेपाल	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ३ : संयुक्त राष्ट्रसङ्घ	३	
	पाठ ४ : साइबर अपराध	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ५ : समसामयिक घटना	२	
	पुनरावलोकन		प्रि-बी.एल.ई.

- पहिलो त्रैमासिक : असार १९ देखि २६ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ६१)
 - अर्धवार्षिक परीक्षा : भदौ २७ देखि असोज ५ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ५१)
 - दोस्रो त्रैमासिक : पौष १३ देखि २१ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ६२)
 - कक्षा ८ को प्रि-बी.एल.ई. माघ १८ देखि सञ्चालन हुनेहुँदा सो अगावै कोष पुरा गर्ने र उक्त परीक्षा पश्चात पुनरावलोकन / पृष्ठपोषण कार्यलाई जोड दिने । (दोस्रो त्रैमासिक पछि प्रि-बी.एल.ई. सम्म कक्षा सञ्चालन हुने दिन १२ दिन)
 - बी.एल.ई. : स्थानीय तहको आआफ्नो कार्यपात्रो/निर्णय अनुसार
- विषय शिक्षकले कुनै निश्चित प्रकाशनको पाठ्यपुस्तकमा मात्र भर नपरी प्रत्येक पाठ अध्यापन गराउनु पूर्व पाठक्रमद्वारा निर्दिष्ट सिकाइ उपलब्धी तथा मूल्याङ्कन विधि अध्ययन गरी सोही अनुसार गर्ने गराउने
 - विभिन्न प्रकाशनगृहका फरक फरक पाठ्यपुस्तक प्रयोग गरेता पनि माथि उल्लेखित पाठहरू अध्यापन गराउँदा पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका विषयवस्तुका बारेमा विद्यार्थीहरूलाई अनिवार्य बोध गराउनु पर्नेछ । यो पाठ्यवस्तु विभाजन गर्दा कक्षा ८ को बी.एल.ई. र कक्षा १० को एस.ई.ई. परीक्षालाई मध्यनजर राखी पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको (ज.शि.सा.के. लि. बाट प्रकाशीत) पाठ्यपुस्तकलाई आधार मानिएको छ । अन्य कुनै सान्दर्भिक अतिरिक्त पाठहरू भएमा विषय शिक्षकले स्वयम् अध्यापन गराउनु पर्नेछ ।
 - अनुमानित घण्टी विषय शिक्षकले आफ्नो अनुकूलता, नियमित कक्षालाई बाधा पुऱ्याउन सक्ने परिस्थितिहरू एवम् विद्यार्थीहरूको सिकाइ उपलब्धि / प्रभावकारीता हेरेर स्वयम् समायोजन गर्नुपर्नेछ ।
 - पहिल्यै पढाइ सकिएका पाठहरूको पुनरावलोकन, फिल्ड भिजिट तथा एकाइ परीक्षाहरू आदिलाई मध्यनजर गरी केही पाठ्य घण्टा कम उल्लेख गरिएका छन् ।
 - लिखित परीक्षाको सन्दर्भमा सोधिने प्रश्नहरूको संख्या, प्रकार र क्षेत्रका बारेमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तय गरेको विशिष्टिकरण तालिका अध्ययन गरी विद्यार्थीहरूलाई निरन्तर अभिमुखिकरण गराउनुपर्नेछ ।
 - पहिलेका त्रैमासिक परीक्षाहरूमा अध्यापन गराइसकिएका वा विविध समसामयिक विषयवस्तुहरू समेत हरेक प्रश्नपत्रमा समावेस गर्नुपर्नेछ ।

सामाजिक अध्ययन कक्षा ९

पाठ्यवस्तु विभाजन २०८२

एकाइ	पाठ	अनुमानित पाठ्यघण्टी	अध्यापन गराउनु पर्ने
एकाइ एक : हामी र हाम्रो समाज (८ घण्टा)	पाठ १ : समाज विकास	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : समाज विकासका चरण	३	
	पाठ ३ : समाज वर्गीकरणका आधार	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : जीवन पद्धतिको आधारमा समाजको वर्गीकरण	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ५ : समाजका आधारभूत तत्व	३	
	पुनरावलोकन		वार्षिक परीक्षा
एकाइ दुई : विकास र विकासका पूर्वाधार (१० घण्टा)	पाठ १ : विकासको अवधारणा र पूर्वसर्त	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : विकासको पूर्वाधार : शिक्षा, स्वास्थ्य र सञ्चार	३	
	पाठ ३ : विकासको पूर्वाधार : विद्युत र खानेपानी	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ३ : विकासको पूर्वाधार : यातायात र जनशक्ति	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ४ : परम्परागत ज्ञान, सिप र प्रविधि	२	
	पाठ ५ : स्थानीय स्तरमा विकास प्रस्ताव तर्जुमा	३	वार्षिक परीक्षा
एकाइ तीन : हाम्रा सामाजिक मूल्य र मान्यता (१४ घण्टा)	पाठ १ : नेपालमा प्रचलित धर्म	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : मानव मूल्य र यसको महत्व	२	
	पाठ ३ : नेपाली चित्रकला	२	
	पाठ ४ : नेपाली मूर्तिकला	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ५ : नेपाली वास्तुकला	२	
	पाठ ६ : धार्मिक सहिष्णुता र धर्म निरपेक्षता	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ७ : समानुभूति र सहयोग	२	
	पाठ ८ : शान्ति संस्कृति	२	
एकाइ चार : सामाजिक समस्या र समाधान (१२ घण्टा)	पाठ ९ : हाम्रा राष्ट्रिय विभूति	३	वार्षिक परीक्षा
	पाठ १० : राष्ट्रिय व्यक्तित्व	२	
	पाठ १ : सामाजिक समस्याको पहिचान	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : सामाजिक सुधारमा स्थानीय सङ्घसंस्था	३	
	पाठ ३ : सामाजिक सुधारमा राष्ट्रिय सङ्घसंस्थाको भूमिका	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : सामाजिक समस्या समाधानका मौलिक अभ्यास	३	दोस्रो त्रैमासिक
	पुनरावलोकन		वार्षिक परीक्षा
एकाइ पाँच : नागरिक चेतना (१८ घण्टा)	पाठ १ : संविधानको परिचय	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : संवैधानिक विकासक्रम	३	
	पाठ ३ : संविधान सभा र वर्तमान संविधान	३	
	पाठ ४ : मौलिक हक	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ५ : नागरिक पहिचान	३	
	पाठ ६ : नागरिक कर्तव्य	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ७ : सुशासन	३	
	पाठ ८ : लोकतान्त्रिक आचरण	३	
एकाइ छ : हाम्रो पृथ्वी (१८ घण्टा)	पाठ ९ : नागरिक समाज	३	वार्षिक परीक्षा
	पाठ १० : राष्ट्र र राष्ट्रियता	३	
	पाठ १ : अक्षांश र देशान्तर	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : नेपालको धरातलीय स्वरूप	२	
	पाठ ६ : नक्सा कार्य	३	
	पाठ ७ : एसिया : भौगोलिक र प्राकृतिक वातावरण	२	
	पाठ ८ : एसिया : आर्थिक क्रियाकलाप र सामाजिक जीवन	२	
	पाठ ३ : नेपालको हावापानी	२	अर्धवार्षिक परीक्षा

	पाठ ९ : युरोप : भौगोलिक तथा प्राकृतिक वातावरण	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ १० : युरोप : आर्थिक र सामाजिक जनजीवन	२	
	पाठ ४ : नेपालको प्राकृतिक वनस्पति	२	
	पाठ ११ : अस्ट्रेलिया : भौगोलिक र प्राकृतिक वातावरण	२	
	पाठ १२ : अस्ट्रेलिया : आर्थिक क्रियाकलाप र सामाजिक जीवन	२	
	पाठ ५ : नेपालमा खनिज र जलस्रोत	३	वार्षिक परीक्षा
	पाठ १३ : विपत्	२	
एकाइ सात : हाम्रो विगत (१४ घण्टा)	पाठ १ : ऐतिहासिक स्रोत	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : शाक्यवंशीय इतिहास	२	
	पाठ ३ : नेपालको एकीकरण : कारण र प्रभाव	४	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : नेपाल अङ्ग्रेज युद्ध : कारण र प्रभाव	३	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ५ : नेपाल अङ्ग्रेज युद्धमा वीरवीरङ्गानाहरूको योगदान	३	वार्षिक परीक्षा
	पाठ ६ : राणा शासनको उदय र अन्त्यका कारण	३	
	पाठ ७ : राणाशासनको आर्थिक सामाजिक प्रभाव	२	
एकाइ आठ : आर्थिक क्रियाकलाप (१५ घण्टा)	पाठ १ : कृषि	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : परम्परागत र आधुनिक कृषि प्रणाली	३	
	पाठ ३ : उद्योग	३	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : व्यापार	२	
	पाठ ५ : नेपालमा व्यापार विविधीकरण र बजारीकरण	३	दोस्रो त्रैमासिक
एकाइ नौ : हाम्रो अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग (११ घण्टा)	पाठ ६ : श्रम, रोजगार र उद्यमशीलता	३	वार्षिक परीक्षा
	पाठ १ : नेपालका मित्र राष्ट्र र संस्था	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : संयुक्त राष्ट्र सङ्घ र नेपाल	३	
	पाठ ३ : क्षेत्रिय सङ्गठन र नेपाल	३	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ४ : सूचना तथा सञ्चार प्रविधि	२	
एकाइ दस : जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन (८ घण्टा)	पाठ ५ : समसामयिक घटना र यसको प्रभाव	३	वार्षिक परीक्षा
	पाठ १ : जनसाङ्ख्यिक तत्व	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : नेपालमा जनसङ्ख्या परिवर्तनमा प्रभाव पार्ने तत्व	२	
	पाठ ३ : नेपालमा बसाइँसराइका कारण र असर	२	अर्धवार्षिक परीक्षा
	पाठ ४ : जनसङ्ख्या वृद्धिका कारण र असर	२	दोस्रो त्रैमासिक
	पाठ ५ : जनसङ्ख्या व्यवस्थापन	२	
	पाठ ६ : पारिवारिक स्वास्थ्य र हेरचाह	२	वार्षिक परीक्षा

नोट :

पहिलो त्रैमासिक परीक्षा : असार १९ देखि २६ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ६१)

अर्धवार्षिक परीक्षा : भदौ २७ देखि असोज ५ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ५१)

दोस्रो त्रैमासिक : पौष १३ देखि २१ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ६२)

वार्षिक परीक्षा : चैत्र १५ देखि (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ५१)

- विषय शिक्षकले कुनै निश्चित प्रकाशनको पाठ्यपुस्तकमा मात्र भर नपरी प्रत्येक पाठ अध्यापन गराउनु पूर्व पाठक्रमद्वारा निर्दिष्ट सिकाइ उपलब्धी तथा मूल्याङ्कन विधि अध्ययन गरी सोही अनुसार गर्ने गराउने
- विभिन्न प्रकाशनगृहका फरक फरक पाठ्यपुस्तक प्रयोग गरेता पनि माथि उल्लेखित पाठहरू अध्यापन गराउँदा पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका विषयवस्तुका बारेमा विद्यार्थीहरूलाई अनिवार्य बोध गराउनु पर्नेछ । यो विभाजनमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको (ज.शि.सा.के. लि. बाट प्रकाशीत) पाठ्यपुस्तकलाई आधार मानिएको छ । अन्य कुनै सान्दर्भिक अतिरिक्त पाठहरू भएमा विषय शिक्षकले स्वयम् अध्यापन गराउनु पर्नेछ ।
- अनुमानित घण्टी विषय शिक्षकले आफ्नो अनुकूलता, नियमित कक्षालाई बाधा पुऱ्याउन सक्ने परिस्थितिहरू एवम् विद्यार्थीहरूको सिकाइ उपलब्धि /प्रभावकारीता हेरेर स्वयम् समायोजन गर्नुपर्नेछ ।
- पहिल्यै पढाइ सकिएका पाठहरूको पुनरावलोकन, फिल्ड भिजिट तथा एकाइ परीक्षाहरू आदिलाई मध्यनजर गरी केही पाठ्य घण्टा कम उल्लेख गरिएका छन् ।
- लिखित परीक्षाको सन्दर्भमा सोधिने प्रश्नहरूको संख्या, प्रकार र क्षेत्रका बारेमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तय गरेको विशिष्टिकरण तालिका अध्ययन गरी विद्यार्थीहरूलाई निरन्तर अभिमुखिकरण गराउनुपर्नेछ ।
- पहिलेका त्रैमासिक परीक्षाहरूमा अध्यापन गराइसकिएका वा विविध समसामयिक विषयवस्तुहरू समेत हरेक प्रश्नपत्रमा समावेश गर्नुपर्नेछ ।

सामाजिक अध्ययन कक्षा १०

पाठ्यवस्तु विभाजन २०८२

एकाइ	पाठ/शीर्षक	अनुमानित पाठ्यघण्टी	अध्यापन गराउनु पर्ने
एकाइ एक : हामी र हाम्रो समाज (८ घण्टा)	पाठ १ : सामाजिकीकरण	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : हाम्रा पहिचान	२	
	पाठ ३ : विविधतामा एकता	२	अर्धवार्षिक
	पाठ ४ : हाम्रा राष्ट्रिय गौरव	१	
	पुनरावलोकन		तेस्रो त्रैमासिक
एकाइ दुई : विकास र विकासका पूर्वाधार (१० घण्टा)	पाठ १ : मानव विकास सूचकाङ्क	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : दिगो विकास	२	
	पाठ ३ : नेपालमा सङ्घीयता	२	अर्धवार्षिक
	पाठ ४ : राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु	२	तेस्रो त्रैमासिक
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
एकाइ तीन : हाम्रा सामाजिक मूल्य र मान्यता (१४ घण्टा)	पाठ १ : हाम्रा राष्ट्रिय सम्पदा	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : हाम्रा लोकगीत	२	
	पाठ ३ : नेपाली लोकबाजा	२	
	पाठ ४ : हाम्रा लोक तथा शास्त्रीय नृत्य	२	
	पाठ ५ : हाम्रा राष्ट्रिय दिवसहरु	२	अर्धवार्षिक
	पाठ ६ : अन्तर्राष्ट्रिय व्यक्तित्वहरु	२	
	पाठ ७ : विश्वबन्धुत्व र मानवता	२	तेस्रो त्रैमासिक
	पाठ ८ : हाम्रो सामाजिक दायित्व	२	
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
एकाइ चार : सामाजिक समस्या र समाधान (१२ घण्टा)	पाठ १ : मानव बेचबिखन एक गम्भीर सामाजिक समस्या	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : यौन विकृति र विसङ्गति	२	
	पाठ ३ : घरेलु हिंसा	२	
	पाठ ४ : सामाजिक विकृतिका रुपमा भ्रष्टाचार	२	अर्धवार्षिक
	पाठ ५ : अन्धविश्वास हटाऔं	२	
	पाठ ६ : सामाजिक समस्याको पहिचान र समस्या समाधान सिप	२	
	पाठ ७ : सामाजिक समस्या समाधानमा अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घसंस्थाको भूमिका	२	तेस्रो त्रैमासिक
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
एकाइ पाँच : नागरिक चेतना (१८ घण्टा)	पाठ १ : व्यवस्थापिका	३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : सङ्घीय कार्यपालिका	२	
	पाठ ३ : न्यायपालिका	२	
	पाठ ४ : राजनीतिक दल	२	अर्धवार्षिक
	पाठ ५ : निर्वाचन प्रक्रिया र नागरिकको भूमिका	२	
	पाठ ६ : मानव अधिकार	३	तेस्रो त्रैमासिक
	पाठ ७ : मानव अधिकार संरक्षणमा सङ्घसंस्थाको भूमिका	२	
	पाठ ८ : उपभोक्ता अधिकार	२	
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
एकाइ छ : हाम्रो पृथ्वी (१८ घण्टा)	पाठ १ : हावापानीमा प्रभाव पार्ने तत्वहरु	२	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ २ : विश्वका हावापानीका प्रकारहरु	२	
	पाठ ३ : उष्ण मण्डल	२	
	पाठ ७ : उत्तर अमेरिका महादेश	२	
	पाठ ११ : नक्सा कार्य	२	
	पाठ १२ : नक्सासम्बन्धी आधुनिक प्रविधि	२	
	पाठ ४ : समशीतोष्ण मण्डल	२	अर्धवार्षिक
	पाठ ५ : शीत प्रदेश	२	
	पाठ ८ : दक्षिण अमेरिका महादेश	३	

	पाठ ६ : विश्वको हावापानी : धरातलीय विविधता र प्रभाव पाठ ९ : अफ्रिका महादेश पाठ १० : प्राकृतिक प्रकोप : भूकम्प	२ २ ३	तेस्रो त्रैमासिक
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
एकाइ सात : हाम्रो विगत (१४ घण्टा)	पाठ १ : वि.सं. २००७ सालको क्रान्ति र दिल्ली सम्झौता पाठ २ : प्रजातान्त्रिक व्यवस्थाको एक दशक (वि.सं. २००७ देखि २०१७) पाठ ३ : वि.सं. २०१७ देखि २०४६ सम्मका राजनीतिक घटनाहरू पाठ ४ : वि.सं. २०४६ देखि वि.सं. २०६३ सम्मका प्रमुख राजनीतिक घटनाहरू	२ २ २ २	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ ५ : वि.सं. २०६३ देखि २०७९ सम्मका राजनीतिक घटनाक्रम पाठ ६ : प्रथम विश्वयुद्ध : कारण र घटनाक्रम पाठ ७ : प्रथम विश्वयुद्धका परिणाम पाठ १० : स्थानीय क्षेत्रका ऐतिहासिक स्थलको पहिचान र संरक्षण	२ २ २ १	अर्धवार्षिक
	पाठ ८ : दोस्रो विश्वयुद्ध र यसका कारण पाठ ९ : दोस्रो विश्वयुद्धका परिणाम र नेपालको भूमिका	२ २	तेस्रो त्रैमासिक
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
	पाठ १ : उर्जा र विकास पाठ २ : पर्यटन प्रवर्धन पाठ ३ : रोजगारी पाठ ७ : बचत र विमा	२ २ २ २	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ ४ : वित्तीय शिक्षा पाठ ५ : वित्तीय उपकरण पाठ ६ : सहकारी पाठ ८ : राजस्व पाठ ९ : आवधिक योजना	२ २ २ २ २	अर्धवार्षिक तेस्रो त्रैमासिक
एकाइ आठ : आर्थिक क्रियाकलाप (१५ घण्टा)	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
	पाठ १ : नेपालको परराष्ट्र नीति पाठ २ : संयुक्त राष्ट्र सङ्घ	२ ३	पहिलो त्रैमासिक
	पाठ ३ : संयुक्त राष्ट्रसङ्घका विशिष्टीकृत संस्थाहरू पाठ ४ : विश्वव्यापीकरण र स्थानीयकरण	३ २	अर्धवार्षिक
	पाठ ५ : सूचना तथा सञ्चार प्रविधि पाठ ६ : समसामयिक घटना	२ २	तेस्रो त्रैमासिक
	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.
	पाठ १ : नेपालको जनसङ्ख्याको आकार र वृद्धिदर पाठ २ : नेपालको जनसङ्ख्याको बनोट पाठ ३ : जनसङ्ख्याको वितरण पाठ ४ : पारिवारिक योजना र गुणस्तरीय जीवन पाठ ५ : जनसङ्ख्या र वातावरणविचको अन्तरसम्बन्ध पाठ ६ : सामुदायिक स्वास्थ्य	२ २ २ २ २ २	पहिलो त्रैमासिक अर्धवार्षिक तेस्रो त्रैमासिक
एकाइ दस : जनसङ्ख्या र यसको व्यवस्थापन (८ घण्टा)	पुनरावलोकन		प्रि-एस.ई.ई.

नोट:

- पहिलो त्रैमासिक : असार १९ देखि २६ गते सम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ६१)
- अर्धवार्षिक : भदौ २७ देखि असोज ५ गतेसम्म (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ५१)
- कक्षा १० को तेस्रो त्रैमासिक : मंशीर १९ गतेदेखि (कक्षा सञ्चालन हुने दिन : ४४)
- कक्षा १० को एस.ई.ई. प्रि बोर्ड केन्द्रिय प्याब्सनको परीक्षा तालिका अनुसार हुने हुँदा सोही अनुसार कोष पुरा गर्ने कार्ययोजना बनाउने ।

- विषय शिक्षकले कुनै निश्चित प्रकाशनको पाठ्यपुस्तकमा मात्र भर नपरी प्रत्येक पाठ अध्यापन गराउनु पूर्व पाठक्रमद्वारा निर्दिष्ट सिकाइ उपलब्धी तथा मूल्याङ्कन विधि अध्ययन गरी सोही अनुसार गर्ने गराउने
- विभिन्न प्रकाशनगृहका फरक फरक पाठ्यपुस्तक प्रयोग गरेता पनि माथि उल्लेखित पाठहरु अध्यापन गराउँदा पाठ्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका विषयवस्तुका बारेमा विद्यार्थीहरुलाई अनिवार्य बोध गराउनु पर्नेछ । यो पाठ्यवस्तु विभाजन कक्षा १० को एस.ई.ई.परीक्षालाई मध्यनजर राखी पाठ्यक्रम विकास केन्द्रको (ज.शि.सा.के. लि. बाट प्रकाशीत) पाठ्यपुस्तकलाई आधार मानिएको छ । अन्य कुनै सान्दर्भिक अतिरिक्त पाठहरु भएमा विषय शिक्षकले स्वयम् अध्यापन गराउनु पर्नेछ ।
- माथि उल्लेखित अनुमानित घण्टी कक्षा १० को सन्दर्भमा अपर्याप्त हुन सक्ने हुँदा विषय शिक्षकले आफ्नो अनुकूलता, नियमित कक्षालाई बाधा पुऱ्याउन सक्ने परिस्थितिहरु एवम् विद्यार्थीहरुको सिकाइ उपलब्धि /प्रभावकारीता हेरेर स्वयम् समायोजन गर्नुपर्नेछ ।
- लिखित परीक्षाको सन्दर्भमा सोधिने प्रश्नहरुको संख्या, प्रकार र क्षेत्रका बारेमा पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले तय गरेको विशिष्टिकरण तालिका अध्ययन गरी विद्यार्थीहरुलाई निरन्तर अभिमुखिकरण गराउनुपर्नेछ ।
- पहिलो त्रैमासिक परीक्षाहरुमा अध्यापन गराइसकिएका वा विविध समसामयिक विषयवस्तुहरु समेत अर्धवार्षिक परीक्षाको प्रश्नपत्रमा समावेस गर्नुपर्नेछ भने प्रि-एस.ई.ई. परीक्षामा विशिष्टिकरण तालिका अनुसार सम्पूर्ण पाठहरुबाट प्रश्नहरु सोधिने छ ।